

Ons pedagogisch handelen kinderdagverblijf De Dabbertjes

Op de website van KION zie je onder *Zo werken wij* hoe we in ons beleid vorm hebben gegeven aan de pedagogische doelen en onze pedagogische uitgangspunten.

In dit document staat hoe we de pedagogische uitgangspunten bij onze locatie praktisch uitwerken. Als we eventueel iets extra's doen of anders werken dan in het algemene beleid beschreven staat, dan vind je dat hier ook in terug.

Samen met de praktische informatie geeft dit document de informatie die specifiek is voor deze locatie.

Januari 2024

Professionalisering en kwaliteitsverbetering

Bij KION hechten we waarde aan pedagogisch kwaliteit en stimuleren we deze op verschillende manieren. We geloven in het blijven leren en ontwikkelen van onze medewerkers.

Al onze locaties hebben jaarlijks de wettelijk verplichte 50 uur voor beleidsontwikkeling ter beschikking. Van deze 50 uur worden 38 uur ingezet door de beleids- en stafmedewerkers Pedagogiek. Zij werken op centraal niveau aan het borgen en versterken van de pedagogisch educatieve kwaliteit door ontwikkeling van beleid en hulpmiddelen voor de locaties. De coach heeft voor iedere locatie jaarlijks 12 uur beschikbaar voor implementatie van dit beleid.

Bij onze locatie krijgen we ondersteuning van pedagogisch coach Mayda Dirksen.

De coach ondersteunt bij de verbetering van de pedagogische kwaliteit. De coach begeleidt en traint de medewerkers bij het pedagogisch handelen en ondersteunt en adviseert de clustermanager op pedagogisch gebied. Hiernaast implementeert de pedagogisch coach ons pedagogisch beleid naar concrete situaties in de groep en signaleert ontwikkelingen, knel- en verbeterpunten. Ieder jaar voert de pedagogisch coach een pedagogische meting uit. Met de uitkomsten stellen wij een (pedagogisch) doel vast waaraan we dat jaar extra aandacht besteden.

Komend jaar richten wij ons bij onze locatie op het volgende pedagogisch doel: Het volgen en luisteren naar kinderen staat bij ons centraal. Dit jaar gaan we starten met een nieuw kindvolgsysteem binnen het ouderportaal. We nemen de tijd om hier mee te leren werken. Het nieuwe kindvolgsysteem helpt ons om kinderen nog beter te kunnen volgen, aan te sluiten bij hun ontwikkeling en om met ouders in gesprek te gaan.

In ons lokale ontwikkelplan staat concreet uitgewerkt hoe we specifiek bij deze locatie inzetten op de ontwikkeling en kennisverbreding van onze medewerkers.

Voor de coaching van de pedagogisch medewerkers is jaarlijks minimaal 10 uur per fte wettelijk verplicht. Voor onze locatie betekent dit 126,7 uur per jaar.

We bieden emotionele veiligheid, betrokkenheid en warmte

We creëren een open, warme sfeer waarin kinderen zich op hun gemak voelen. We zijn geïnteresseerd in wat je kind bezig houdt en kunnen genieten van de mijlpalen die we bij je kind zien. We gaan uit van positieve aandacht, waardering en stimulans. Op z'n tijd hoort daar natuurlijk ook hulp, bescherming en steun bij.

Voorbeelden

- Voordat een kind de eerste keer komt, vindt er altijd eerst een intakegesprek plaats. De kinderen zijn hier indien mogelijk bij aanwezig. Op deze manier hebben de kinderen de ruimte en de pedagogisch medewerkers al een keer gezien en zal de eerste dag gemakkelijker voor hen zijn. Gedurende het intakegesprek zal ouders verteld worden op welke manier er met het kind gewerkt zal gaan worden en wat de basisgroep plus wie de mentor van het kind zal zijn. Het zal ouders duidelijk worden hoe het dagritme bij ons verloopt. Ouders krijgen de mogelijkheid aan te geven hoe hun kind is en of er sprake is van bijzonderheden zoals allergieën en medicatie. Ook kan informatie over het kind gedeeld worden door de ouders, zoals het slaapschema en voedingsgewoonten, zodat wij hier bij het kinderdagverblijf rekening mee kunnen houden. Het intakegesprek biedt dus een eerste kennismaking tussen het gezin en de groep waarbij direct afspraken gemaakt worden.
- Nieuwe kinderen mogen voor de start een keertje komen kennismaken en oefenen in een wenmoment dat tussen ouders en pedagogisch medewerkers wordt afgesproken. Baby's tot 7 maanden zijn zich niet of nauwelijks bewust van het afscheid nemen. Over het algemeen verloopt de wenperiode bij een baby erg snel en zullen ouders meer moeite hebben om aan de nieuwe situatie te wennen dan het kindje zelf. Peuters zijn zich, in tegenstelling tot baby's, erg bewust van het afscheid nemen van de ouders en het wennen in een nieuwe omgeving. Wanneer een kindje moeite heeft om te wennen, wordt met ouders overlegd hoe dit voor het kind makkelijker gemaakt kan worden. Tijdens de wenperiode wordt er gestreefd naar een zo optimaal mogelijke afstemming van het ritme thuis en het ritme op De Dabbertjes. Kinderdagverblijf De Dabbertjes houdt zoveel mogelijk rekening met de wensen en verwachtingen van de ouders en zal deze waar mogelijk aanpassen in de dagelijkse routine van de groep. Van belang zijn hierbij vooral de gewoonten van het kind; de manier van inslapen, de liefste knuffel, het omgaan met verdriet, een voorkeur voor bepaald spel, enz.
- Het afscheid nemen door de ouder van het kind is belangrijk. Ouders zeggen altijd gedag, ook al is het afscheid nemen moeilijk. Dit is van belang omdat het kind moet weten dat de ouder(s) weg gaan. Plotseling ontdekken dat vader/ moeder weg is, is een hele vervelende ervaring voor het kind. Dit kan ertoe leiden dat het kind angstig wordt wanneer het naar de opvang komt. Wanneer het afscheid nemen moeizaam is verlopen, is er tijdens de opvang de mogelijkheid tot contact tussen pedagogisch medewerkers en ouders om te laten weten hoe het gaat.
- Bij de ingang van de locatie hangt een fotobord met daarop foto's van alle pedagogisch medewerkers op die locatie. Ook is er op dit bord te zien welke medewerkers er die dag in huis zijn en welke niet.
- Bij kinderdagverblijf De Dabbertjes wordt er gewerkt in vijf horizontale stamgroepen (twee babygroepen, twee peutergroepen en een 3+ groep), dit om de sociaal emotionele veiligheid van kinderen te vergroten. De stamgroepsruimte is de groep en de groepsruimte waarbij een kind hoort. Met andere woorden de basisgroep herbergt de eigen spulletjes van het kind in een vertrouwde omgeving, een vertrouwde groep kinderen en vaste pedagogisch medewerkers.

- We noemen de namen van alle kinderen tijdens een liedje (“goedemorgen”). Zo maken we duidelijk dat elk kind gezien is en welkom is.
- Tijdens verzorgmomenten of activiteiten geven we kinderen extra aandacht door samen te kletsen, liedjes te zingen of aan te wijzen waar bijvoorbeeld hun neusje zit.
- We noemen altijd eerst de naam van een kind zodat hij of zij weet dat wij tegen hem of haar praten of een vraag stellen.
- We leggen uit waar we mee bezig zijn. We praten op een rustige en vriendelijke toon tegen de kinderen en luisteren naar wat ze te vertellen hebben.
- We stimuleren kinderen door ze aan te moedigen dingen te proberen en ze steun te laten ervaren in het leren. Zoals: ‘probeer het maar’ of ‘ik denk dat jij dat kan’.

Kijken en luisteren naar kinderen staan centraal

Of het nu om een baby gaat die huilt of een bso kind dat zich lijkt te vervelen; alleen met goed 'kijken en luisteren' leren we onze kinderen écht kennen. Met extra aandacht van ons, moeilijker spelmateriaal of een speciale activiteit, kunnen we dan inspelen op die specifieke behoefte. We volgen het welbevinden en de ontwikkeling van alle kinderen. Bij de buitenschoolse opvang hebben kinderen hierin natuurlijk ook (en soms zelfs letterlijk) een eigen stem.

Voorbeelden

- Als een kind pijn heeft, mag het dat laten merken. We troosten het: 'je hebt pijn he, ik zie het, dat is vervelend, kom maar, dan doe ik er een pleister op.' En als het kind moet huilen, mag het op schoot als hij of zij dat wil.
- Tijdens het tafelmoment hebben we voor alle kinderen even aandacht 'Jij hebt mooie nieuwe schoenen', of 'Vertel eens, waar ben je gisteren geweest'.
- Kinderen willen graag van alles vertellen. We laten ze uitpraten en hebben aandacht voor hun verhaal.
- Wanneer wij zien dat een kind iets spannend vindt of verlegen is, moedigen wij het aan en steunen wij het kind door bijvoorbeeld te zeggen: 'Ik denk dat jij dat heel goed kan' of 'Ik zie dat jij het spannend vindt, laten we het samen even proberen'.
- Wanneer wij een activiteit aanbieden, geven wij kinderen zelf de keuze of zij mee willen doen of eerst even willen kijken. Gedurende de activiteit proberen we de kinderen extra uit te dagen om wel mee te doen door bijvoorbeeld enthousiast te zeggen; 'Moet je dit eens zien!' of 'Wil je het ook even proberen samen met mij?'
- We werken bij kinderdagverblijf De Dabbertjes met de Gordon communicatie methode. Zie de uitleg op de volgende bladzijde.
- Bij De Dabbertjes wordt een cyclus van verslaglegging gehanteerd. De kinderen krijgen twee kindverslagen per stamgroep op vaste leeftijden. Om de ontwikkeling en het welbevinden van kinderen te volgen, gebruiken we het kindvolgsysteem KIJK!
- Daarnaast vullen we het overdrachtsformulier peuters in wanneer een kind 3 jaar en 6 maanden oud is. Na ondertekening door ouders vormt dit de overdracht naar de basisschool. Wanneer hieraan behoefte is vanuit ouders, school of kinderdagverblijf kan hierbij aanvullend een gesprek worden ingepland voor een warme overdracht.
- Mentorschap
De kinderen van alle groepen zijn per groep verdeeld over de vaste pedagogisch medewerkers van die groep. De pm die het kind de meeste dagen ziet is de mentor van het kind en zij houdt samen met de ouders de ontwikkeling van hun kind in de gaten. Hierbij wordt ook rekening gehouden dat de vaste pm ongeveer verantwoordelijk zijn voor evenveel kinderen. Alle pm zijn dagelijks verantwoordelijk voor de groep, het dagritme en de overdracht van alle kinderen, maar de mentor van het kind is daarbij ook de aanspreekpersoon voor overkoepelende zaken en mogelijke zorgen over de kindontwikkeling. Wij streven ernaar dat meerdere pm een kind goed in beeld hebben, maar op papier is afgedekt wie dit formeel in ieder geval betreft. In het ouderportaal staat de mentor per kind vermeld, dit is inzichtelijk voor ouders.
- Ongeveer eens in de twee maanden is er per groep een groepsoverleg waarbij de vaste medewerkers van een groep in gesprek gaan met de clustermanager om de kinderen te bespreken. De clustermanager ondersteunt en adviseert de pedagogisch medewerkers om bepaald gedrag van kinderen te stimuleren en om te buigen. Vanuit haar opleiding ontwikkelingspsychologie is hiervoor ook de benodigde kennis in huis. De

clustermanager kan op de groep komen observeren om het opvallende gedrag van een kind beter in beeld te krijgen. Ouders zijn altijd op de hoogte van deze observaties. Met elkaar wordt nagedacht over stimulerende activiteiten op het gebied waar het kind daar behoefte aan heeft. In sommige gevallen is deze interne hulp en ondersteuning binnen de ontwikkeling van een kind niet voldoende. In een oudergesprek worden ouders dan doorverwezen naar een extern deskundige, zoals bijvoorbeeld een huisarts, logopedist, fysiotherapeut of wordt een externe observatiemogelijkheid aangeboden.

De communicatie methode van Thomas Gordon

Volgens de psycholoog Thomas Gordon is acceptatie het belangrijkste uitgangspunt om een goede verstandhouding tussen pedagogisch medewerkers en kinderen te bereiken. De ander nemen zoals die is, is een belangrijke factor in het opzetten van een relatie. Hierin kan de ander groeien, zich ontwikkelen, zichzelf constructief veranderen, leren problemen op te lossen, een behoorlijk niveau van geestelijke gezondheid bereiken, productiever en creatiever worden, en wat hij in zich heeft ten volle ontwikkelen.

Belangrijk is dat de pedagogisch medewerkers van kinderdagverblijf De Dabbertjes de acceptatie kunnen overbrengen. Met andere woorden het kind duidelijk maken dat het kind geaccepteerd wordt zoals die is. Gordon heeft hiervoor de methode van actief luisteren, het communiceren met ik-boodschappen en de methode van overleggen ontwikkeld. Deze methoden worden door de pedagogisch medewerkers in de praktijk gebracht. Deze communicatiemethode vormt voor de pedagogisch medewerkers het uitgangspunt van het dagelijks werken met kinderen.

Actief luisteren:

Aandacht besteden aan de gevoelens en behoeften van het kind doe je door open te staan voor een kind, door goed te kijken en te luisteren. Gordon noemt dit “actief luisteren”: je luistert (en kijkt en leeft je in) en je verwoordt de gevoelens of behoeften die je hoort en ziet. Een kind voelt zich zo begrepen, geaccepteerd en gerespecteerd. Hij mag er zijn zoals hij is, zoals hij zich voelt.

Bijvoorbeeld een kindje dat verdrietig is wanneer ze afscheid moet nemen van haar vader die naar zijn werk gaat. De pedagogisch medewerker reageert: “Ik zie dat je het niet leuk vindt (gevoelens benoemen) dat papa gaat werken, daar mag je best even verdrietig om zijn” (begrip en acceptatie).

Ik-boodschappen geven:

Aandacht besteden aan je eigen gevoelens en behoeften doe je door ze open en eerlijk uit te spreken, er uitleg aan te geven. Gordon noemt het spreken in “ik-boodschappen”: je praat niet in een beschuldigende jij-vorm: “wat ben jij toch vervelend”, maar je houdt het bij jezelf, het is immers jouw probleem.

Er liggen twee kindjes te slapen op de slaapkamer. Een derde kindje staat te springen in zijn bedje. De pedagogisch medewerker is bang dat de andere kinderen hierdoor wakker worden. Ze reageert met: “Ik zou het fijn vinden als je nu niet meer springt in bed en lekker gaat slapen (beschrijven van het gedrag waar je last van hebt). Want ik ben bang dat de andere kinderen hier wakker van worden (gevolg van het gedrag) en dat zou ik jammer vinden (je eigen gevoel).

Overleggen:

Bij conflicten die zich tussen kinderen of tussen kind en pedagogisch medewerker kunnen voordoen, kun je als pedagogisch medewerker zowel het actief luisteren als het geven van ik-boodschappen toepassen. Als eerste verwoord je de eigen behoefte van het kind: “dus jij wilt., en ik wil.... hoe lossen we dit nu op?”

Samen ga je vervolgens op zoek naar een oplossing die voor beiden bevredigend is. Gordon noemt deze overlegvorm ook wel een win-winsituatie. Door een conflict op deze manier te bespreken, win je allebei en verliest er niemand. Door de gekozen oplossing wordt er immers rekening gehouden met de behoefte van beide personen!

We hebben respect voor autonomie van kinderen

Al op jonge leeftijd is je kind een eigen persoon met behoeften en eigenschappen die bij jouw kind passen. Bij een jong kind dat heel erg van bewegen houdt, verwachten we niet dat het een half uur stil aan tafel zit. Deze eigenheid van kinderen maakt ons vak écht interessant. Daarnaast kunnen kinderen al heel jong veel zelf. Wij nemen hier in de groep bewust veel tijd voor. Je eigen brood smeren, zelf een oplossing bedenken voor een probleem, kiezen aan welke activiteit je meedoet. Liever zelf met een boek op de bank als de rest buiten is? Het kan allemaal.

Voorbeelden

- We laten kinderen meehelpen met activiteiten en taken wanneer zij dit willen, bijvoorbeeld met de bekers op tafel zetten voor het drinken of plakspullen pakken voor een activiteit.
- We laten kinderen bij de start van een thema zelf meedenken wat er allemaal op de thema tafel kan.
- De kinderen mogen zelf bepaald speelgoed en spelletjes uit de kast pakken. Sommige dingen moeten ze vragen. Niet al het speelgoed/ materiaal is geschikt om op kindhoogte op te bergen. Maar kinderen mogen heel veel zelf kiezen waar ze mee willen spelen of wat ze willen doen.
- We houden rekening met het tempo en de mogelijkheden van het kind, waarbij de verwachting van de pedagogisch medewerker toeneemt met de leeftijd van de kinderen. *“Ik wacht wel even op je Job, probeer nog eens om je jas aan te doen.”*
- Als een kind iets niet lukt, stimuleren we hem of haar om het zelf te proberen. En we nemen de tijd, zodat het kind ook echt kan proberen en ervaren hoe leuk het is als dan opeens iets wél lukt door het gewoon te doen.
- We laten kinderen zo veel mogelijk zelf ontdekken wat ze kunnen en durven door ze zelfstandig te laten klimmen op een klimrek. Natuurlijk blijven we in de buurt voor de veiligheid, maar we zetten een kind er niet bovenop. Het is belangrijk dat hij of zij zelf naar boven kan klimmen. Als hij of zij er niet meer af durft, wat natuurlijk wel eens gebeurt, helpen we hem of haar door aanwijzingen te geven. “Kijk, doe dát heen maar naar beneden, ietsje verder nog, ja, nu staat je voet op het trapje, voel je wel? Nu kun je er zelf af...”, en wachten zolang mogelijk met het overnemen. En meestal lukt het een kind dan toch zelf.
- Plezier is belangrijk en vies worden mag! Je kind mag bij ons volop uitproberen, ontdekken en zelf doen. We hebben hierbij aandacht voor alle ontwikkelingsgebieden. Wat een kind ook onderneemt, altijd zorgen de pedagogisch medewerkers ervoor dat een activiteit aansluit bij de cognitieve vaardigheden en taalvaardigheden van het kind dat meedoet. We zorgen voor een verscheidenheid aan materialen, speelgoed en activiteiten. Zo kan je kind ervaren wat het leuk vindt, wat het al kan of nog lastig vindt. De weg naar zelfstandigheid loopt vooral via ‘zelf doen’. Van nu jezelf aankleden als peuter, tot later je eigen chill-plek inrichten als schoolkind bij de buitenschoolse opvang.
- We zien de talenten van kinderen en bouwen deze uit. Dit doen we door kinderen complimenten te geven voor de talenten die ze laten zien.
- We werken bij kinderdagverblijf De Dabbertjes met het gedachtegoed van Reggio Emilia. Zie de uitleg op de volgende bladzijde.

Het gedachtegoed van Reggio Emilia

Ten grondslag aan de pedagogiek die zijn oorsprong heeft in het Italiaanse dorpje Reggio Emilia, ligt de visie dat kinderen krachtig en competent zijn en hun eigen leerproces vorm geven. In de kindercentra van het dorpje Reggio Emilia werken de pedagogen en kunstenaars al tientallen jaren samen volgens de uitgangspunten van de pedagoog Loris Malaguzzi:

Het kind heeft honderd werelden om te ontdekken, honderd werelden om uit te vinden, honderd werelden om te dromen. Het kind heeft honderd talen (en nog eens honderd, honderd, honderd), maar de school en samenleving stelen er negenennegentig.

Er wordt in deze visie gesproken over drie pedagogen. De eerste pedagoog zijn de kinderen, de tweede pedagoog zijn de pedagogisch medewerkers en de derde pedagoog is de fysieke ruimte en de materialen.

Door de creativiteit van het kind te stimuleren wordt het kind niet beroofd van zijn enorm reservoir aan mogelijkheden om zich te uiten. Pedagogisch medewerkers kijken en luisteren intensief naar de kinderen en bieden de kinderen situaties, materialen en technieken aan waardoor kinderen zich op vele manieren kunnen uiten. Daarnaast dient de omgeving van het kind als derde pedagoog. De omgeving moet kinderen uitdagen, prikkelen om te ontdekken en zich te ontwikkelen

We bieden brede uitdaging en plezier

Bij onze locaties en groepen is alles zó ingericht dat kinderen volop de ruimte hebben met spel, materialen en activiteiten. Materialen die nieuwsgierig maken, spelbetrokkenheid en plezier geven. Daar komt het nodige water, zand, pasta, klei, bouw materiaal, verf, gereedschap en zelfs dieren bij kijken! We zorgen voor een breed aanbod van diverse activiteiten op alle verschillende ontwikkelingsgebieden. Gericht op een individueel kind, (kleine) groepjes kinderen of juist met z'n allen.

Voorbeelden

- We stimuleren kinderen om samen te leren spelen door hen te wijzen op signalen van elkaar of een ouder kindje een jonger kindje te laten helpen. Bijvoorbeeld: 'Sep, ik zie dat Pien ook met de bal wil spelen. Misschien kunnen jullie samen overrollen'. Of: 'Thijn jij kunt al goed zelf de rits dicht doen, wil jij Do even helpen om haar jas dicht te doen?'
- We hebben de beschikking over een breed aanbod van uitdagend leeftijdsadequaat spel materiaal en activiteiten die we in huis hebben om de kinderen te stimuleren op diverse ontwikkelingsgebieden. Zo zijn er bijvoorbeeld puzzels en boekjes met een oplopende moeilijkheidsgraad om de kinderen cognitief en taalkundig uit te blijven dagen, ook als zij groeien in hun vaardigheden.
- We hebben de beschikking over een uitdagend ingerichte groepsruimte.
- Wanneer de leeftijden of de interesses van deze kinderen op een bepaalde dag erg variëren, kiezen de pedagogisch medewerkers ervoor om de groep te splitsen in het kader van verschillende activiteiten, zodat zij (ook sociaal emotioneel gezien) aansluiten bij de behoefte van de kinderen. Op een groep komt het dan voor dat de ene pedagogisch medewerker met de helft van de kinderen een motorische activiteit op de gang doet, terwijl de andere pedagogisch medewerker met de andere helft van de kinderen een creatieve activiteit onderneemt. De splitsing van de groep gebeurt steeds op een andere manier. Dit kan in jongens en meisjes zijn, maar ook in oudere en jongere kinderen of juist in kinderen die langer stil kunnen zitten en kinderen die motorisch gezien meer behoefte hebben aan bewegingsactiviteiten.
- Af en toe bieden we kinderen activiteiten buiten de groep aan onder begeleiding van hun vaste pedagogisch medewerkers. Dit kunnen verschillende activiteiten zijn: naar de speeltuin of een boodschap doen in de supermarkt.
- Vaak gaan we naar buiten, op zoek naar kenmerken van de seizoenen. Bijvoorbeeld blaadjes zoeken in de herfst, en in de lente kijken we naar de plantjes die voorzichtig boven de grond uit komen. Zie de uitleg op de volgende bladzijde.

Buiten spelen bij De Dabbertjes

Buiten spelen is elke dag anders. Op een zonnige dag is het zand anders dan wanneer het geregend heeft. Als je je vinger voor een mier houdt, kruipt hij soms op je hand en soms ook niet. De onvoorspelbaarheid maakt dat het telkens nieuw is. Een speelplek heeft als het ware 'vragen' in zich die kinderen uitlokken om ermee aan de slag te gaan. Zo worden kinderen door de omgeving uitgenodigd tot actie. De ene omgeving is rijker aan vragen dan een andere omgeving. Juist de natuur zit vol vragen voor kinderen. Ook de kinderen zelf gedragen zich buiten steeds weer anders. Het maakt verschil of kinderen in de storm spelen of in de zomerse hitte. De wisselende omstandigheden buiten maken dat kinderen zelf anders in hun vel zitten en daarmee ook andere vragen zien in hun omgeving. Buitenspel is daarom elke dag weer nieuw spel.

In de natuur is er veel van alles. Op het strand is er oneindig veel zand. In het bos zijn oneindig veel takken. Dat maakt dat kinderen er graag mee spelen, maar het ook gemakkelijker kunnen loslaten. Ze hoeven een stok niet per se vast te houden, want er liggen er nog veel meer. Heb je er later weer een nodig, pakje die gewoon. En er hoeft geen strijd geleverd te worden om die ene steen, want er liggen er nog veel meer en de ene is nog mooier dan de andere. De niet-levende natuur staat kinderen ook meer toe. De kracht van natuurlijke materialen is dat ze niet kapot gaan. Je kunt een stok breken, maar daarmee heb je twee kleine stokjes over. Het geeft kinderen zekerheid en vrijheid in hun spel als ze weten dat er niets mis kan gaan.

Ook voor de fantasie van het kind is het spelen met natuurlijke materialen goed, omdat deze geen vaste bedoeling hebben. Materiaal zonder bedoeling vraagt de kinderen om hier uitleg aan te geven. Met een stok kun je tekenen in het zand, maar je kunt hem ook als deegroller gebruiken om zandkoekjes te bakken. Zo wordt een kind uitgedaagd om met zijn fantasie aan de slag te gaan. Vooral materialen zonder vaste vorm, zoals zand en klei, of met grillige vormen, zoals stenen en takken, stimuleren de fantasie in het spel van kinderen.

Bij kinderdagverblijf De Dabbertjes streven wij ernaar om elke dag minimaal één keer met de kinderen naar buiten te gaan. Ook met regenachtig weer gaan wij met gepaste kleding naar buiten om bij elk weerstype nieuwe ontdekkingen te doen en nieuwe ideeën op te doen. De kinderen leren de waarde van de natuur kennen, hebben plezier, zijn meer in beweging, zijn in de gezonde buitenlucht, leren omgaan met risico's en leren creatief oplossend gericht denken. Op dagen dat we minder lang buiten zijn, halen we de natuur ook naar binnen, zodat er toch een gevoel van groen ontstaat. We staan met de kinderen stil bij plantjes, groeien en bloeien en we hebben soms onze eigen moestuin. De kinderen leren hiermee spelenderwijs wat de natuur voor ons doet en hoe wij kunnen zorgdragen voor de natuur. De materialen die wij inzetten en gebruiken bij knutselactiviteiten zijn naast kosteloos open-einde materiaal veelal natuurlijke producten, zoals gras, zand, water, stenen en bloemen die de kinderen zelf buiten verzamelen. Zo ontstaan projecten die vanuit de natuurbeleving overgaan in de Reggio Emilia benadering en die in elkaar overlopen.

We bieden ritme en structuur

De vertrouwde gezichten van pedagogisch medewerkers en van de kinderen in de groep zijn een belangrijk houvast. Net als de eigen groepsruimte en een rustige inrichting. Duidelijkheid komt ook terug in het ritme en programma van de ochtend, middag of dag, een aantal algemene huisregels en afspraken. Ook eigen (groeps)rituelen dragen hier aan bij. Dit biedt jonge kinderen voorspelbaarheid en vertrouwen in het verloop van de dag. Bij de buitenschoolse opvang verspreiden de kinderen zich vaak over meerdere ruimtes. Ook hier heeft de middag een bepaalde indeling. Dit begint meestal met groente en fruit en een (gezamenlijk) drinkmoment.

Voorbeelden

- We werken met een vast dagritme om voorspelbaarheid voor de kinderen te creëren. Op die manier weten zij wat er volgt.
- We werken met kaartjes met pictogrammen die staan voor dagelijkse gebeurtenissen (brengen, fruit eten, verschonen/naar de wc, spelen etc.). Deze pictogrammen hangen duidelijk zichtbaar op de groep. We vestigen er regelmatig de aandacht op. Zo kunnen kinderen zien wat er komen gaat en kunnen zij hier waar nodig ondersteuning uit halen. Om kinderen niet afhankelijk te laten worden van deze duidelijkheid via plaatjes, die kwijt kunnen raken of kapot kunnen gaan, maken we hier niet altijd gebruik van. We vinden het belangrijk om hen te leren dat zij zich beter kunnen wenden tot hun pedagogisch medewerkers dan tot de pictogrammen om goed te leren communiceren.
- Als we naar buiten gaan vertellen we dat. De kinderen weten 'als we de jas aan hebben, gaan we naar buiten'.
- Verjaardagsfeestjes vieren we op de groep met elkaar. Ouders zijn hierbij niet aanwezig. We zingen liedjes met de kinderen en maken een mooie feestmuts voor de jarige. We geven alle aandacht samen even aan de jarige zodat hij/zij zich echt gezien voelt.
- Op sommige momenten voegen er basisgroepen samen, afhankelijk van het aantal kinderen dat aanwezig is. Op deze manier hebben de kinderen altijd meerdere kinderen om mee samen te spelen en kunnen broers en zusjes samen iets ondernemen als zij dat leuk vinden. Voor de pedagogisch medewerkers betekent dit ook dat zij makkelijker nog informatie aan elkaar kunnen doorgeven en vast een bepaalde groep kunnen opruimen en afsluiten. Bij het samenvoegen wordt erop gelet dat zowel de beroepskracht-kind-ratio als de maximale groepsgrootte niet wordt overschreden. Wanneer er in totaal bijvoorbeeld 11 peuters in huis zijn van twee basisgroepen samen, kunnen die groepen aan het eind van de dag of op een rustige woensdag of vrijdag worden samengevoegd. Een vaste beroepskracht gaat mee op het moment van samenvoegen.
- De pedagogisch medewerker informeert de ouders wanneer de doorplaatsing van hun kind naar de volgende stamgroep plaatsvindt. Bij De Dabbertjes gebeurt dit via een wenbrief. Ouders geven door ondertekening van de wenbrief toestemming om het kind stapsgewijs te laten wennen in de volgende stamgroep. De wenperiode begint met een kijkje nemen in die groep, samen met de vertrouwde pedagogisch medewerker. Het kind speelt dan bijvoorbeeld één uurtje op de groep. Ouders zijn op de hoogte van de wenmomenten van hun kind. Het wenprogramma wordt met tijdsduur en intensiteit uitgebreid. De tweede keer komt het kind zonder vaste pedagogisch medewerker even spelen en de keer daarop blijft het kind tot na de broodmaaltijd. Daarna blijft het kind ook slapen bij de peutergroep. Wanneer ouders hun kind komen ophalen tijdens de

wenperiode nemen de pedagogisch medewerkers uitgebreid de tijd om te vertellen hoe de dag is verlopen voor het kind. Pedagogisch medewerkers vertellen hoe het kind de dag heeft ervaren, met wie het heeft gespeeld, etc. Zo kan de ouder er thuis met het kind nog even op terug komen.

Kinderen gaan alleen wennen als hiervoor plaats is op de nieuwe groep. Wanneer zij langer dan een uur gaan wennen tellen zij zowel op hun eigen groep mee voor de beroepskracht-kind-ratio als ook op hun nieuwe groep waar zij gaan wennen. Hier wordt voor gekozen, zodat een kind dat zich niet prettig voelt op de nieuwe groep gewoon weer terug kan keren naar de eigen vertrouwde groep. Pas wanneer een kind een aantal keren is gaan wennen en dit goed is gegaan, zal een kind alleen nog op de nieuwe groep worden meegeteld voor de beroepskracht-kind-ratio. Dit gaat om een aantal keren voor de overplaatsing naar de nieuwe stamgroep. Op de eerder beschreven wenformulieren geven ouders hier toestemming voor.

We bevorderen positieve contacten tussen kinderen

Samen doen en samen spelen is leuk en ondersteunt de ontwikkeling. Ook botsen en voor jezelf opkomen horen daarbij. Kinderen leren van en met elkaar. We stimuleren onderling positief contact en samenspel. Waar nodig begeleiden we kinderen in het contact met anderen.

Voorbeelden

- Als we op de groep spelen en we verdelen de kinderen in groepjes, dan mogen vriendjes en vriendinnetjes meestal met elkaar spelen. Ze mogen ook naast elkaar aan tafel zitten.
- Soms zetten we juist bewust kinderen naast elkaar die elkaar nog niet zo goed kennen. Dan helpen we ze als het nodig is met contact maken.
- In de verschillende speelhoeken op de groep is meer van hetzelfde materiaal aanwezig, zodat kinderen met elkaar of naast elkaar kunnen spelen wanneer zij dat willen.
- Sommige kinderen spelen graag even alleen, voor zichzelf. Dat mag ook. We vinden het niet nodig kinderen te ‘dwingen’ met elkaar te spelen.
- We vragen kinderen elkaar te helpen en stimuleren interactie tussen kinderen. *“Als jij nou even Kirsten helpt met het uitdoen van haar schoenen, dan vind ik dat heel fijn.”*
- We leren kinderen samen te werken, leren te delen, leren samen op te ruimen. *“Als we allemaal helpen met het opruimen van de duplo, zijn we zo klaar.”*
- Kinderen leren conflicten op te lossen en het goed te maken, of leren uit te spreken wat ze voelen of vinden met behulp van de communicatiemethode van Gordon.
- Kinderen leren delen, wachten op elkaar, elkaar helpen. Maar ook opkomen voor zichzelf en problemen kunnen oplossen. Kinderen leren van elkaar. Doordat er gedurende de dag verschillende momenten zijn waarop kinderen in de grote groep of in kleinere groepjes met elkaar omgaan, krijgen kinderen volop de gelegenheid om met elkaar bezig te zijn.
- De groep bij het kinderdagverblijf is een natuurlijke omgeving om kinderen te laten leren en te kunnen begeleiden wat betreft hun sociale ontwikkeling en het aangaan van interacties. In het contact met andere kinderen en volwassenen merkt een kind spelenderwijs hoe er op gedrag gereageerd wordt. Van jonger tot ouder leert een kind steeds beter hoe dat contact met anderen ‘werkt’ en hoe je je eigen gedrag kan reguleren. Sociale kennis en vaardigheden worden zo spelenderwijs geleerd. Dit gebeurt door te spelen, plezier te maken, na te doen én soms te botsen met andere kinderen. Op die manier zijn kinderen steeds beter in staat zelfstandig relaties met anderen op te bouwen en te onderhouden.
- De pedagogisch medewerkers begeleiden kinderen daar waar nodig. Kinderen zoeken elkaar vanzelf op en bepalen zelf hoe ze communiceren. De pedagogisch medewerkers ondersteunen hierin afhankelijk van de behoeften van kinderen en afhankelijk van de leeftijd van kinderen. In sommige situaties is het niet nodig om in te grijpen. Bijvoorbeeld als het ene kind het andere kind troost omdat het kind verdrietig is. Op andere momenten is het wel nodig om in te grijpen. Bijvoorbeeld als kinderen elkaar kwetsen. Hoe ouder kinderen worden, hoe meer wij verwachten dat zij rekening met elkaar kunnen houden. Waar een eenvoudig “sorry” voor een jongere peuter voldoende kan zijn, zullen wij met een kind dat bijna naar school gaat doorpraten over welke gevoelens zijn of haar gedrag bij de ander teweeg heeft gebracht. Er kunnen dan meerdere kanten belicht worden om het kind zich hier bewust van te maken en hiervan te kunnen leren.

We stimuleren kinderen respect te hebben voor anderen en hun omgeving

Al vanaf de jongste leeftijd is je kind een onderdeel van de groep. Daarbij horen bepaalde afspraken en vaste rituelen die ons met elkaar verbinden zoals het beginlied van de dag. Maar ook voel je je onderdeel van een groep als je inbreng er toe doet. Dit zit 'm, net als thuis, in 'gewone zaken'; samen de tafel dekken, even helpen bij de afwas (een fantastisch moment om met water te spelen), het ene spel opruimen voor je het volgende weer pakt, spelregels bij voetbal of het knutselmateriaal zelf schoonmaken. Jong geleerd...

Voorbeelden

- De pedagogische medewerkers bevorderen het overbrengen van normen en waarden aan kinderen onder andere door een voorbeeldfunctie te zijn voor de kinderen.
Bijvoorbeeld dat de pedagogisch medewerker even wacht met antwoord geven omdat ze haar mond nog vol heeft. De pedagogisch medewerker vertelt dan aan het kind dat ze nog even wachten moest met praten omdat haar mond nog vol was.
- We hebben huisregels voor de locatie die wij ook spelenderwijs met kinderen bespreken zoals binnen lopen en alleen na overleg met je pedagogisch medewerker ergens naar toe buiten de groepsruimte zoals naar de wc.
- We leren zorgvuldig om te gaan met het spelmateriaal. *Een pedagogisch medewerker zal het kind stimuleren om eerst de ene puzzel op te ruimen om dan pas een nieuwe puzzel uit de kast te kiezen.*
- Wanneer de kinderen een conflict hebben bespreken we dit samen met hen. We benoemen het concrete gedrag wat we zien en welke emotie erbij hoort. Daarna kijken we samen naar een oplossing en laten we kinderen meedenken. Bijvoorbeeld: 'Jaap, ik zie dat je de auto van Luuk hebt afgepakt, daar is Luuk erg verdrietig om. Wil jij ook met die auto spelen? Hoe kunnen we dit oplossen?'
- We hebben te maken met kinderen met diverse achtergronden en culturen. Belangrijk is dat kinderen kennismaken met elkaars achtergronden en culturen en die leren respecteren. Respect is belangrijk omdat het de basis vormt voor de manier waarop we naar elkaar kijken en de manier waarop we met elkaar omgaan. Bij ons is respect voor elkaar en voor de omgeving een dagelijks thema voor kinderen.
- Er wordt belang gehecht aan omgangsvormen, bijvoorbeeld leren kinderen beleefd te zijn tegen volwassenen.
- De grenzen en regels worden De Dabbertjes niet altijd opgelegd door de pedagogisch medewerkers. Kinderen kunnen ook gezamenlijk voordat ze aan een spel beginnen afspreken volgens welke regels ze gaan spelen. Wanneer er onenigheid dreigt, sporen pedagogisch medewerkers de kinderen aan er samen uit te komen. Bij De Dabbertjes zijn huisregels opgesteld. Dit betreft huisregels voor kinderen, maar ook voor ouders en pedagogisch medewerkers. De regels worden benoemd en uitgelegd op toepasbare momenten wanneer de kinderen op een bepaalde plek aan het spelen zijn. Ook worden er samen met de kinderen regels opgesteld in overleg. Zo komen pedagogisch medewerkers erachter waarom kinderen iets op die manier zouden willen en begrijpen kinderen beter waarom pedagogisch medewerkers iets een minder goed idee kunnen vinden.
- Het taalgebruik van de pedagogisch medewerkers is algemeen beschaafd Nederlands.
- Uiterlijke verzorging en netheid van de medewerkers is belangrijk.

- We geven uitleg over de wereld die kinderen aan het ontdekken zijn. De jongere kinderen worden hierin globaler en meer simplistisch meegenomen, terwijl de oudere kinderen hierbij meer de diepte in worden genomen. Wanneer een jong kind nieuwsgierig is en meer wil weten, is niet de leeftijd maar de interesse van het kind hierin leidend.
- We benoemen en waarderen verschillen. *De pedagogisch medewerker die een kind een compliment geeft omdat het helpt met het uitdelen van het fruit legt uit dat het ene kind goed kan helpen en een ander kind weer in andere dingen goed is.*

We werken samen met ouders en anderen uit de leefomgeving van de kinderen

Onze bijdrage aan de opvoeding en ontwikkeling van je kind staat niet op zichzelf. Eenkennigheid, zindelijk worden, veranderingen in het gezin; samen met jou als ouder stemmen we af hoe we je kind daarbij het beste kunnen begeleiden. Maar ook met scholen, sportverenigingen, de kinderboerderij in de wijk, bibliotheek om de hoek, voorlees opa's en -oma's hebben we contact. We willen een waardevolle omgeving creëren waarin elk kind de kans krijgt om zich positief te ontwikkelen en te zijn wie het is.

Voorbeelden

- We organiseren af en toe activiteiten waar de ouders bij kunnen zijn. Zo krijgen zij een indruk van datgene wat wij met de kinderen ondernemen. Als we uitstapjes ondernemen vragen we de ouders daarbij aanwezig te zijn. De kinderen vinden het erg leuk om de ouders ook op de groep te zien.
- Eens in de drie jaar houden we een opa en oma week waarin opa's en oma's van de kinderen welkom zijn op de groep om te zien hoe de kinderen bij ons spelen en zich kunnen ontwikkelen.
- De dagelijkse overdracht en informatie-uitwisseling tussen pedagogisch medewerkers en ouders vindt plaats tijdens de haal- en brengcontacten en via het digitale ouderportaal. Door de ouder wordt de informatie doorgegeven die van belang is voor het verblijf van die dag bij de opvang. Dit kan variëren van verandering van voeding, een griepig nachtje of een opgewonden kind dat bijna jarig is. Ouders krijgen op hun beurt overdag al informatie van de pedagogisch medewerkers via een dagverslag en foto's hoe het met hun kind op de opvang gaat. Ouders kunnen via ouderportaal ook zelf wijzigingen aan ons doorgeven, dit betreft zowel contactgegevens als ook het digitaal aanvragen van ruildagen en extra dagen.
- We werken met de thema berichten en nieuwsberichten via het ouderportaal, zodat ouders weten wat er speelt bij de peutergroep en zich thuis kunnen verdiepen in de thema's waarmee we samen met de kinderen bezig zijn.
- We nodigen ieder jaar ouders uit voor een 10 minuten gesprek. Dit gesprek wordt gehouden door de pedagogisch medewerkers. In dit gesprek worden ouders uitgenodigd te vertellen over hun ervaringen en de ervaringen van het kind in de opvang. Ook vertelt de pedagogische medewerker hun de ervaringen van het kind tijdens de opvang. Dit jaarlijkse aanbod zorgt ervoor dat er periodiek een gesprek met ouders over de kindontwikkeling kan plaatsvinden.
- Op verzoek van ouders of bij zorgen over de kindontwikkeling aan onze kant, plannen wij een extra oudergesprek met ouders in. Het kindverslag biedt dan naast de vragen die op dat moment spelen een mooi uitgangspunt om alle ontwikkelingsgebieden met elkaar door te nemen en te verkennen wat een kind thuis en bij ons aan gedrag kan laten zien.
- Na ondertekening door ouders vormt het overdrachtsformulier peuters bij 3 jaar en 6 maanden de overdracht naar de basisschool. Wanneer hieraan behoefte is vanuit ouders, school of kinderdagverblijf kan hierbij aanvullend een gesprek worden ingepland voor een warme overdracht.
- Wanneer er bijzonderheden worden gesignaleerd in de ontwikkeling van een kind worden deze besproken in het groepsoverleg tussen pedagogisch medewerkers en clustermanager. Zo nodig kan een kind doorverwezen worden naar extern deskundigen, zoals logopedie of fysiotherapie. Er zijn mogelijkheden tot externe observaties via Roos Verkaart van passende kinderopvang en via orthopedagoog Liesbeth Imbens. Ouders worden altijd meegenomen in de communicatie rondom de waargenomen bijzonderheden gedurende dit hele proces.
- Met de kinderen gaan we regelmatig naar de bibliotheek of het Dijkmagazijn om activiteiten aan te bieden en de regionale samenwerking binnen de gemeente Beuningen op te zoeken.

We bewaken de fysieke veiligheid van je kind

We hebben veel aandacht voor bewegen, buiten zijn en gezonde voeding. We doen zoveel mogelijk om ernstige ongelukken te voorkomen. Onze ruimtes, afspraken en werkinstructies zijn hier op gericht. Maar we willen en kunnen kinderen niet overal tegen beschermen. Ontwikkelen betekent ook de wereld ontdekken, klimmen en springen! Leren door vallen en opstaan. Vieze kleren en kleine ongelukjes, zoals schrammen of builen horen hierbij.

Voorbeelden

- De kinderen mogen niet zonder ons de speelplaats af. Als we naar het park gaan zijn we er altijd bij.
- We leren de kinderen dat zij voorzichtig moeten zijn met spullen waarmee ze andere kinderen onbedoeld pijn kunnen doen.
- De kinderen mogen stoeien en rennen als we de ruimte daarvoor hebben. Dat doen we niet in de groepsruimte, maar buiten of in de speelzaal.
- Achterwacht
In situaties dat er op een bepaalde groep heel weinig kinderen aanwezig zijn en één pedagogisch medewerker voldoet, is er in hetzelfde pand bij de bso altijd nog iemand anders aanwezig die we direct kunnen roepen bij calamiteiten.
- Vierogenprincipe
Dit principe betekent dat op elk moment de reële kans bestaat dat er een volwassene meekijkt of meeluistert met de beroepskracht. Dit houdt in dat we ervoor zorgen dat pedagogisch medewerkers in een groep altijd gezien of gehoord kunnen worden. Bij De Dabbertjes is door veel ramen van alle kanten zicht op de groepsruimte. Het grootste gedeelte van de dag zijn er twee pedagogische medewerkers op de groep. Pedagogisch medewerkers lopen gedurende de dag regelmatig elkaars groepsruimtes binnen zonder te kloppen. Hun taken zijn zo met elkaar verweven dat ze elkaar even spreken om iets te overleggen of af te stemmen. Daardoor is er zicht op elkaars (pedagogisch) handelen.

Tijdens middagpauzes en soms aan het begin en einde van de dag staan pedagogisch medewerkers alleen op de groep. Er zijn dan altijd meerdere volwassenen in het gebouw aanwezig. Tijdens de breng- en haalmomenten zijn er naast de pedagogisch medewerkers ook (veel) ouders aanwezig. Het onvoorspelbare karakter van de haal- en brengsituaties (je weet niet exact wanneer een ouder binnen- of langsloopt en hoeveel ouders er tegelijk komen) verkleint het risico dat iemand zich onbespied of niet gecontroleerd zou kunnen voelen. Wanneer er als gevolg van de kinderaantallen slechts één pedagogisch medewerker op een groep staat, komen zowel collega's als de huishoudelijke hulp als de clustermanager die dag vaker kijken op die betreffende groep om de collega te ondersteunen in haar zorgtaak. Dit zorgt gelijktijdig voor controlemomenten.

De uitwerking van het vierogenprincipe en de maatregelen die we hierbij nemen worden regelmatig besproken met de oudercommissie.

Met elkaar zorgen wij voor een open aanspreekcultuur met behulp van de Gordon communicatiemethode; als je iets registreert dat niet volgens de regels is of wanneer je onderbuikgevoel zegt dat er iets niet klopt, zeg je er wat van. Dat geldt niet alleen voor medewerkers onderling, maar we hopen dat ook ouders ons informeren als zij twijfels hebben. In de intake wordt ouders uitgebreid verteld dat wij garant staan voor een open communicatie. Alle medewerkers worden hierin geschoold. Pedagogisch medewerkers geven elkaar dagelijks feedback, zowel feedback over de dingen die goed gaan, als ook over de dingen die minder goed gaan. Het gebruik maken van de communicatiemethode van Thomas Gordon is ook een terugkerend onderdeel op de agenda van de functioneringsgesprekken die de clustermanager met de pedagogisch medewerkers voert. Dit maakt dat we kritisch naar onszelf en naar elkaar blijven kijken en als team kunnen blijven groeien.